

Senge, P. vd.

Şimdi – Burada / (Çev. Çağla İmamoğlu). İstanbul: GOA Yayınları, 2007, 303 s. ISBN 978-9944-291-07-1

Book Review

Presence. Written by Peter Senge, C. Otto Scharmer, Joseph Jaworski and Betty Sue Flowers, *Presence* has been published also in Turkish by GOA Publications. As emphasised on its back cover, the book is “very different both from the usual business management books and from spiritual development books since it combines the best attributes of these two types.”

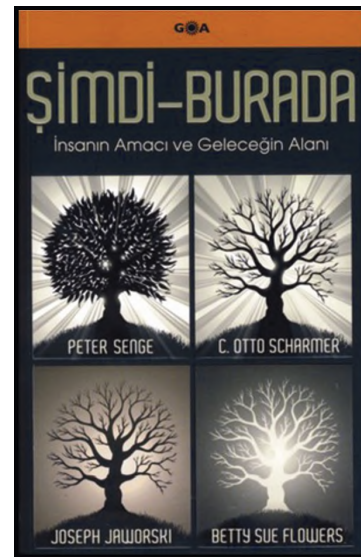
Orijinal adı *Presence* olan ve Türkçeye çevirisiyle *Şimdi-Burada* olarak çarpıcı bir başlıkla GOA Yayınları tarafından yayımlanan bu kitabın yazarları arasında Peter Senge, C. Otto Scharmer, Joseph Jaworski ve Betty Sue Flowers bulunmaktadır.

Ortak bir çabanın ürünü olan bu çalışmada, yazarlar hakkında kısa bilgiler şu şekilde sunulmaktadır:

Peter Senge, MIT’de İşletme profesörü ve Örgütsel Öğrenme Cemiyeti SoL’in kurucu yönetim kurulu başkanıdır. **C. Otto Scharmer**, MIT’de profesör, SoL’in ve Küresel Liderlik Girişimi GLI’nin kurucularındandır. **Joseph Jaworski**, Generon Consulting’in yönetim kurulu

başkanı; GLI’nin ve Amerikan Liderlik Forumu ALF’in kurucularındandır. **Betty Sue Flowers**, Austin’deki Texas Üniversitesi’nde İngilizce profesörlüğü ve uluslararası işletme danışmanlığı yaptıktan sonra Johnson Başkanlık Kütüphanesi ve Müzesi’nin direktörü olmuştur (ss.298-301).

Kitabın oluşum serüveni kısaca şu sözcüklerle anlatılmaktadır: “örgütsel öğrenmenin dört öncüsü, Senge, Scharmer, Jaworski ve Flowers toplu değişimin nasıl ortaya çıktığını anlamak için bilim adamlarından, toplum önderlerinden, akademisyenlerden ve işadamlarından oluşan 150 kişiyle, değişim deneyimleri hakkında konuştu. Ardından bu dörtlü bir buçuk yıl boyunca bir araya gelerek, geniş bir kültürel göndermeler ağının da yardımıyla, anlamlı ve gerekli değişimin koşullarını, tohumdan ağaca yürümenin yollarını saptamaya koyuldular” (arka kapak).

Kitap, “*alışılmış iş yönetimi kitaplarından da, ruhsal gelişim kitaplarından da çok farklı, çünkü bu iki türün en iyi özelliklerini birleştirmeyi başarıyor*” (arka kapak) vurgusuyla öne çıkmaktadır.

Kitabın birinci yazarı olan Peter Senge, dünya çapında büyük etki oluşturan “*The Fifth Discipline*” (1990 yılında yayımlanmıştır) kitabının yazarıdır. Özellikle, işletme ve liderlik konusunda dünyanın en yenilikçi düşünürlerinden biri olarak anılan Peter Senge’in dünyaca ünlü bu çalışması, ülkemizde Yapı Kredi Yayınları tarafından “*Beşinci Disiplin*” olarak yayımlanmasıyla okurlara ulaşmıştır. “*Beşinci Disiplin*” genel anlamda, Öğrenen Organizasyon düşüncüsü ve uygulaması odaklıdır.

Bilgi çağında, her yönüyle öne çıkan öğrenen organizasyon yaklaşımı; temel kaynağın / başarı etmeninin bilgi olduğuna dikkat çekerek insan ve onun bilgisine önem vermektedir. Öğrenen organizasyonlarda bilgi paylaşımı önemlidir. Bilgi paylaşımı, öğrenmeyi geliştirir. Organizasyonun rekabet gücü oluşturabilmesi ve başarılı olması ancak bu şekilde olanaklıdır.

Şimdi-Burada adlı yapıtın, belirtilen temel düşünce (öğrenen organizasyon) ekseninde hazırlanan, yeni ve daha insan odaklı bir yayın olduğu söylenebilir. Dış kapağındaki “*İnsanın Amacı ve Geleceğin Alanı*” tamamlayıcı başlığıyla dikkat çeken kitabın, içeriğini ise şu bölüm başlıkları oluşturuyor:

- Bölüm I: Görmeyi Öğrenmek
- Bölüm II: Sessizliğe Doğru
- Bölüm III: Doğanın Bir Kuvvetine Dönüşmek
- Bölüm IV: Geleceğimizle Tanışmak

Şimdi-Burada adlı çalışmalarında, yazarlara göre “her şey, bütünlerin doğasını, parçalarla bütünlerin nasıl iç içe geçtiğini anlamakla başlıyor” (s.13).

Yazarlar hazırladıkları kitabı şu cümlelerle açıklamaktadırlar: “*aslında hepimiz farklı geçmişlerden gelsek de, bir şeyi paylaşıyorduk: Olağandışı ‘şimdi-burada’lık anlarını deneyimlemiştik ve sonuçlarını görmüştük*” (s. 24). Bir başka deyişle, yazarların her birinin farklı açılardan yaklaşması, bu çalışmada hedeflenen “şimdi-burada”lığın daha doğru anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Kitapta yazarlar; araştırmalarında ulaştıkları çeşitli çözümleme sonuçları kadar, deneyimlerini de sunmaya çalışmaktadır. Kitabın yazarları yapıtın içinde, birbirleriyle sürekli iletişim durumunda olan, bilgi alış-verişi gerçekleştiren, zaman zaman öyküler anlatan ve farklı bakış açıları oluşturmaya çalışan birer “karakter” olarak bulunmaktadır.

Kitabın yazarlarına göre “*geçmişte yaşadıklarımız en iyi biçimiyle sözcükleri kullanmış ancak müziği arka planda bırakmıştır. Çağdaş değişim kuramları, çelişkili*

bir şekilde ne yeterince dar, ne de yeterince geniş görünüyor. Gelecekte dâhil olacağımız değişimler hem derin bir biçimde kişisel, hem de özünde sistemin bütününe etkileyen nitelikte olacak. Dönüşümsel değişimin daha derin boyutları, hem mevcut yönetim araştırmasında hem de bizim genel anlamda liderlik anlayışımızda büyük oranda henüz keşfedilmemiş bir alan teşkil etmekte” dir (ss. 25-26). Dolayısıyla kitapta bunun için üretilen fikirlerin akışı, aşağı yukarı konuşmalar ve bu konuşmalardan ortaya çıkan deneyimler; kuramın ve görme biçiminin akışını izlemektedir (s. 26).

Kitaba ilişkin açıklamalarda yazarlar, kitabın ilk üç bölümünün kendi anlayışlarına bağlı olarak ulaştıkları biçimiyle, ortaklaşa öğrenmeyi derinleştirme sürecini yansıtmakta olduğunu belirtmektedirler. Dördüncü ve son bölümler ise, bu öğrenmeyi derinleştirmeyi, daha bütüncü bir bilim ve liderlik uygulamasını açıklamaktadır (s. 27).

Kitabın yazarları, kuramlarını ve öykülerini bütüncüleştirirken okurları düşünce sınırlarını aşmaya, merak duymaya, şüpheciliğe ve serüvene katılmaya davet ediyorlar. Ancak hemen şunu vurgulamak gerekiyor: “Bu kitapta yanıtlar yok. Ne yaparsak yapalım kaos ve belirsizlik olduğu gibi durmaktadır, bunun nedeni şüphesiz ki kısmen bizim kendi cehaletimiz, kısmen belki de öğrendiğimiz şeyin kalbinde yatan ebedi gizemdir” (s. 27).

Entelektüel bir söyleşinin ortağı olmak isteyen okurlara yapılan davetin ilk paragrafı, ilk satırı ve ilk sözcüğü şöyle başlıyor:

“Kasım 2000

Dördümüz Otto'nun Cambridge'teki, Massachusetts Maple Bulvarı'nda bulunan evinde, çalışma odasında bir daire biçiminde oturuyorduk. Dışarda hafifçe kar yağıyordu. Otto içerde pencerelerin pervazına parlak kırmızı çuha çiçekleri koymuştu. Duvarlar, pek çoğunun üzerlerinde U çizili tablolarla kaplıydı. Kitaplar her yerde düzenli olarak yerleştirilmişti ve bir köşede bilgisayar usulca uğultu yapıyordu” (s. 31).

Süreyya Çankırı

Araş. Gör., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

scankiri@istanbul.edu.tr